

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	แนวคิดเชิงปรัชญาในพิธีกรรมลำทรง ในเขตอำเภอ
	มัญจาคีรี และอำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น
ผู้เขียน	นายเกรียงไกร ผาสุดตะ
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	อาจารย์ ดร. พิสิษฐ์ โคตรสุโพธิ์ ประธานกรรมการ อาจารย์ ดร. วิโรจน์ อินทนนท์ กรรมการ อาจารย์ ดร.สมหวัง แก้วสุฟอง กรรมการ

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของของวิทยานิพนธ์นี้ คือ เพื่อที่จะวิเคราะห์แนวคิดทางอภิปรัชญาและ
จริยศาสตร์ในพิธีกรรมลำทรง ในพื้นที่อำเภอมัญจาคีรีและอำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาพบว่า พิธีกรรมลำทรงในพื้นที่ที่กรณีศึกษา จะทำหน้าที่เป็นตัวสื่อระหว่าง
โลกสองภพเข้าหากัน คือระหว่างโลกแห่งวิญญาณสิ่งศักดิ์สิทธิ์กับโลกทางสังคม โดยผ่านพิธีต่างๆ
ในพิธีกรรม พิธีกรรมจึงเป็นการแสดงออกที่สำคัญในการสื่อสารที่ให้ปรากฏเห็นอย่างชัดเจนถึง
การดำรงอยู่ระหว่างโลกสองภพ การแสดงในพิธีกรรมจึงไม่ได้เป็นเพียงการแสดงให้รับรู้เท่านั้น
แต่เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมในพิธีกรรมด้วย ตลอดช่วงของพิธีกรรมการรักษา ญาติพี่น้องของ
ผู้ป่วยได้เข้ามามีส่วนร่วมต่อพิธีกรรมตลอดเวลา การรักษาคนป่วยด้วยพิธีกรรมลำทรง จึงไม่ได้เป็น
เพียงความสัมพันธ์ระหว่างหมอกับคนไข้ดังเช่นการแพทย์แผนปัจจุบัน แต่การรักษาโดยหมอลำ
ทรงเป็นการรักษาบนพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของหมอลำทรง และ
ผู้ป่วยรวมทั้งบรรดาญาติพี่น้อง

โลกทัศน์เกี่ยวกับธรรมชาติของโลกและมนุษย์ในพิธีกรรมลำทรง มีความเชื่อว่าพญา
แถนเป็นผู้สร้างโลก มนุษย์ และสรรพสิ่งในโลกขึ้น โดยได้กำหนด ควบคุม ดูแล ให้ธรรมชาติต่างๆ
ในโลกรวมทั้งมนุษย์ ดำเนินไปตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ ถ้าผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม ก็จะพบกับพิบัติต่างๆ
ผู้ที่ปฏิบัติตาม เช่นสรวงบูชา ก็จะพบกับความสุขความเจริญตลอดไป นอกจากนี้เมื่อมนุษย์ในโลก
เกิดเจ็บป่วยไม่สบาย จักต้องมีการประกอบพิธีกรรมขึ้นมาเพื่อเหนี่ยวนำให้พญาแถนและผีต่างๆ ลง
มาช่วยบำบัดรักษาโรคภัยไข้เจ็บที่มนุษย์กำลังประสบอยู่

ชาวบ้านที่ศรัทธาในพิธีกรรมลำทรง มีความเชื่อในเรื่องการกำเนิดมนุษย์ ตามหลักกฎแห่งกรรมของพุทธศาสนา คือ มนุษย์ได้เคยทำกรรมไว้ในอดีตชาติ ก็ต้องเกิดมาตามกรรมนั้นและต้องชดใช้กรรมเก่าให้หมด ในขณะที่เดียวกันก็ต้องรู้จักสร้างกรรมดีใหม่ขึ้นมาด้วย เพื่อเป็นปัจจัยให้ไปเกิดในภพภูมิอื่นต่อไป ซึ่งมีกรอบจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาชี้ให้รู้ว่า สิ่งไหนควรทำ สิ่งไหนไม่ควรทำ

ประเด็นจริยธรรมสำหรับชีวิตและสังคม จริยธรรมทางการเมือง การปกครองที่ปรากฏในคำสอนในพิธีกรรมลำทรง นอกเหนือจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาแล้ว ล้วนเป็นยึดคลองของสังคมอีสานดั้งเดิมทั้งสิ้น เช่น ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูทดแทน ความนอบน้อมถ่อมตน

แนวคิดเรื่องกฎแห่งกรรม เป็นแนวคิดที่ชาวอีสานได้รับอิทธิพล มาจากพุทธปรัชญา กลอนลำของครูบาทอมลำทรงที่ได้นำมาวิเคราะห์ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ล้วนอุดมไปด้วยความเชื่อเรื่องกรรม นรก สวรรค์ บาปบุญคุณโทษ เพื่อสั่งสอนให้คนในสังคมตระหนักถึงเรื่องความดี ความชั่ว รู้จักคิดก่อนที่จะลงมือทำอะไรสิ่งหนึ่ง เพราะการกระทำนั้นๆ จะต้องผูกพันด้วยกรรมสืบเนื่องยาวนานข้ามภพข้ามชาติ ติดตามผู้กระทำไปตลอด ซึ่งกลอนลำของครูบาทอมลำทรงที่ขับลำสั่งสอนคนป่วยในพิธีกรรมนั้น ก็เพื่อสะท้อนให้เห็นแนวคิดเรื่องกฎแห่งกรรมทั้งสิ้น

เอกลักษณ์ที่สำคัญและถือว่าโดดเด่นยิ่งของพิธีกรรมลำทรง คือ การประสานแนวความคิด ความเชื่อจากหลากหลายวัฒนธรรมทั้งแบบผี แบบพุทธ แบบพราหมณ์ ผสมผสานกลมกลืนกันได้ โดยไม่มีข้อขัดแย้ง นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะท้อนวิถีคิดตามคติความเชื่อ ซึ่งเป็นการประพฤติปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองเชื่อนั้นอย่างไม่กลางแกลงใจ

Thesis Title	A Philosophical Concept in <i>Lam Song</i> Rituals in Mancha Khiri and Phra Yuen Districts, Khon Kaen Province	
Author	Mr. Kriangkrai Pasuta	
Degree	Master of Arts (Philosophy)	
Thesis Advisory Committee	Lecturer Dr. Phisit Kotsupho	Chairperson
	Lecturer Dr. Viroj Inthanon	Member
	Lecturer Dr Somwang Kaewsufong	Member

ABSTRACT

The objective of this study was to analyze the metaphysical and ethical concepts in Lam Song ceremony in Manjakiri and Phrayun districts, Khon Kaen Province.

The study revealed that Lam Song ceremony in the study areas is the medium between the two worlds which are spiritual and supernatural world and social world by various methods of the ceremony. Consequently, it is the important demonstration of communication which is obvious for exist of the two worlds. The demonstrations in the ceremony are not only the show but they are the participations in the ceremony. Throughout the curing ceremony, relatives of the patients participated in the ceremony all the time, so the treatment by Lam Song ceremony is not only the relationship between a Master and a patient as of the modern medicine but it is also the treatment upon the relationship between the belief to supernatural power, Lam Song Master and patients, including the patients' relatives.

The vision among nature of the world and humans in Lam Song ceremony are believed that Phraya Thaen is the builder of the world, human beings and all things in the world, determining, controlling, and caring all natures in the world, including human beings according to his regulations. If ones do not follow such regulations, they will face various kinds of trouble one. For those who follow the rules and worship, they will be happy and prosperous forever.

Additionally, when humans are sick, the ceremony has to be set up to ask Phraya Thaen and other spirits to help treating that illness which the human is suffered.

The villagers who have faith in Lam Song ceremony believe the origin of humans under Law of Karma of Buddhism, that is, humans once committed bad Karma in their Present so they have to be born through those Karma and pay for them. At the same time, human beings have to do good for a good Karma will resalf a good thing for their next lives. There is ethical frame following Buddhist principles, indicating what should be done and what should not be done.

I-san way of life (Heet Klong) in the doctrine of Kruba Lam Song in term of ethics for life and society, political ethics apart from the Buddhism principles are all traditional Isan proper way of life such as unity, generosity, gratefulness and humbleness.

The Law of Karma is the concept which I-san people received from Buddhist philosophy. Prose poems (Klon Lam) of Kruba Lam Song which are analyzed in this study are plenty of the believes in Karma, hell, heaven, sin and merit in order to teach people and help them to realize the good and the bad and to think before committing something, as such commitment can be related to Karma continuously across the worlds and lives, attached to the doer forever. The Klon Lams there sung by Kruba Lam Song to treat patients in the ceremony are for reflecting the concept of Law of Karma.

The important and prominent feature of the Lam Song ceremony is the weldune mixture of the concepts and believes from several cultures i.e. Animism, Buddhism and Brahmanism. They are well associated so this can be counted as local wisdom which reflects the way of thinking in parallel with believes of their own without any doubts.